

Justitieutskottets betänkande 2019/20:JuU37

Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till följdändringar i tre lagar om internationellt samarbete. Följdändringarna föreslås med anledning av att nya regler som stärker Kriminalvårdens möjligheter att vidta kontroll- och stödåtgärder i fråga om dem som frigges villkorligt från ett fängelsestraff träder i kraft den 1 juli 2020 (prop. 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning).

Förslagen innebär i huvudsak att regelverket i de tre lagarna om internationellt samarbete anpassas till de nya reglerna i 26 kap. brottsbalken.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:119 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,

2. lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,

3. lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen,

4. lag om ändring i brottsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:119 punkterna 1–4.

Stockholm den 7 maj 2020

På justitieutskottets vägnar

Andreas Carlson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Carlson (KD), Linda Westerlund Snecker (V), Karolina Skog (MP), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Kristina Axén Olin (M), Karin Enström (M), Malin Danielsson (L), Ulrika Heie (C), Annelie Karlsson (S), Hans Ekström (S), Isak From (S), Lawen Redar (S), Leif Nysmed (S), Angelika Bengtsson (SD), Mikael Strandman (SD), Robert Stenkvist (SD) och Larry Söder (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2019/20:119 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken. I propositionen lämnar regeringen förslag på följdändringar med anledning av att nya regler träder i kraft den 1 juli 2020 som stärker Kriminalvårdens möjligheter att vidta kontroll- och stödåtgärder i fråga om dem som frigges villkorligt från ett fängelsestraff (prop. 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottets överväganden

Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Propositionens syfte och övergripande innehåll

Den nya lagstiftningen om förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning innebär bl.a. en ändrad beslutsordning för vissa beslut som kan meddelas den frigivne. Vidare får Kriminalvården ett nytt verktyg i arbetet med att förhindra återfall i brott genom att en möjlighet införs i 26 kap. 17 § brottsbalken för myndigheten att i vissa fall förordna om elektronisk övervakning av den frigivne.

De nya reglerna innebär vidare att den dömda har samma möjlighet som i dag att överklaga beslut under villkorlig frigivning och att Kriminalvårdens beslut i dessa frågor ska kunna överklagas till övervakningsnämnden. Övervakningsnämndens beslut när den har överprövat myndighetens beslut i sådana frågor ska kunna överklagas till tingsrätten i enlighet med vad som framgår av 37 och 38 kap. brottsbalken.

Slutligen införs en uttrycklig bestämmelse i 26 kap. brottsbalken som klargör att kontroll- och tvångsåtgärder under villkorlig frigivning alltid ska prövas mot proportionalitetsprincipen.

Regeringen uppger i propositionen att utgångspunkten bör vara att regelverken för kriminalvård i frihet efter villkorlig frigivning så långt som möjligt ska vara lika oavsett om det är en utländsk eller en svensk dom som verkställs här. Regeringen konstaterar att den nya lagstiftningen därmed medför ett behov av följdändringar i följande tre lagar som rör internationellt samarbete om verkställighet av straff:

- lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.
- lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet
- lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

Regeringen konstaterar vidare att det behövs ytterligare följdändringar i brottsbalken.

*Lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge
angående verkställighet av straff m.m.*

Lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., den s.k. nordiska verkställighetslagen, reglerar frågor om verkställighet av vissa domar och beslut i brottmål mellan de nordiska länderna. Den innehåller bl.a. regler om verkställighet av böter och förverkande (1–4 a §§), verkställighet av frihetsstraff (5–9 §§), övervakning av villkorligt dömda (10–16 §§) och övervakning av villkorligt frigivna (17–23 §§). Sist i lagen finns ett antal gemensamma bestämmelser som bl.a. rör överklagande av beslut.

För en redogörelse av de regler i lagen som berörs i detta ärende hänvisas i huvudsak till s. 20 i propositionen.

Som har redogjorts för ovan föreslår regeringen i propositionen att lagen ska anpassas med anledning av den nya lagstiftningen om villkorligt frigivna och att det även krävs följdändringar i brottsbalken. För en redogörelse av de ändringar som föreslås hänvisas i huvudsak till s. 21–23 i propositionen.

Av den nya lagstiftningen följer att Kriminalvården under vissa förutsättningar kan besluta om elektronisk övervakning av den villkorligt frigivne (26 kap. 17 § brottsbalken). Regeringens bedömning är att det bör vara möjligt för Kriminalvården att besluta om elektronisk övervakning även i de nordiska fall som omfattas av lagen. Det behövs dock enligt regeringen inte någon ändring i lagen för att åstadkomma detta eftersom det redan finns en bestämmelse som anger att svenska regler om villkorlig frigivning ska tillämpas, vilket inkluderar den nya bestämmelsen i 26 kap. 17 § brottsbalken. Enligt redan gällande bestämmelser får Kriminalvården inte fatta ett nytt eller mer ingripande beslut om elektronisk övervakning av den villkorligt frigivne i förhållande till vad som bestämts i den andra nordiska staten.

Lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Lagen om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet reglerar samarbete om kriminalvård i frihet som bedrivs med stater som tillträtt den europeiska konventionen av den 30 november 1964 rörande övervakning av villkorligt dömda eller villkorligt frigivna personer. Lagen kan tillämpas i andra fall om regeringen bestämmer det (1 §).

För en redogörelse av de regler i lagen som berörs i detta ärende hänvisas i huvudsak till s. 23–24 i propositionen.

Som har redogjorts för ovan föreslår regeringen i propositionen att lagen ska anpassas med anledning av den nya lagstiftningen om villkorligt frigivna och det krävs även följdändringar i brottsbalken. För en redogörelse av de ändringar som föreslås hänvisas i huvudsak till s. 24–26 i propositionen.

Av den nya lagstiftningen följer att Kriminalvården under vissa förutsättningar kan besluta om elektronisk övervakning av den villkorligt frigivne (26 kap. 17 § brottsbalken). Regeringens bedömning är att det bör vara möjligt för Kriminalvården att besluta om elektronisk övervakning av

villkorligt frigivna i de internationella fall som omfattas av lagen. För att åstadkomma detta behövs det enligt regeringen inte någon ändring i lagen eftersom det redan finns en bestämmelse som anger att svenska regler om villkorlig frigivning ska tillämpas, vilket inkluderar den nya bestämmelsen i 26 kap. 17 § brottsbalken.

Det föreslås vidare en ändring så att Kriminalvården, när det gäller beslut om elektronisk övervakning inte ska ha rätt att besluta om föreskrifter under villkorlig frigivning i Sverige som innebär en skärpning i förhållande till vad som har bestämts i den andra staten.

Slutligen föreslår regeringen att möjligheten att överklaga anmälan till domsstaten vid misskötsamhet tas bort. Motsvarande överklagandemöjlighet saknas i de andra samarbetslagarna och i brottsbalkens reglering av åtgärder vid misskötsamhet.

Lagen om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

Lagen om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen, den s.k. europeiska verkställighetslagen, innebär i princip en skyldighet för en medlemsstat att erkänna och verkställa en annan medlemsstats dom. Lagen är subsidiär till lagen om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. och tillämpas därför inte i förhållande till Danmark och Finland den sistnämnda lagen är tillämplig (1 kap. 1 och 2 §§).

För en redogörelse av de regler i lagen som berörs i detta ärende hänvisas i huvudsak till s. 27 i propositionen.

Som har redogjorts för ovan föreslår regeringen i propositionen att lagen ska anpassas med anledning av den nya lagstiftningen om villkorligt frigivna och att det även krävs följdändringar i brottsbalken. För en redogörelse av de ändringar som föreslås hänvisas i huvudsak till propositionen s. 27–29.

Av den nya lagstiftningen följer att Kriminalvården under vissa förutsättningar kan besluta om elektronisk övervakning av den villkorligt frigivne (26 kap. 17 § brottsbalken). Regeringens bedömning är att det bör vara möjligt för Kriminalvården att besluta om elektronisk övervakning av villkorligt frigivna i de europeiska fall som omfattas av lagen. För att åstadkomma detta behövs det enligt regeringen inte någon ändring i lagen eftersom det redan finns en bestämmelse som anger att svenska regler om villkorlig frigivning ska tillämpas, vilket inkluderar den nya bestämmelsen i 26 kap. 17 § brottsbalken.

Regeringen föreslår vidare en ändring som innebär att om ett beslut om elektronisk övervakning har fattats av den andra staten bör, liksom i fråga om föreskrifter och andra skyldigheter som gäller enligt den utländska domen, Kriminalvården ha möjlighet att anpassa ett sådant beslut.

Följändringar i brottsbalken

Regeringen uppger att det bör göras följändringar och viss modernisering av språket i 28 kap. 8 och 9 §§ brottsbalken. Ändringarna är motiveras av att 28 kap. 6 a § brottsbalken får en ny beteckning (prop. 2018/19:77 Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning).

Ikraftträdande

Enligt regeringen bör lagändringarna träda i kraft samma dag som den nya lagstiftningen med anledning av propositionen Förstärkta återfallsförebyggande åtgärder vid villkorlig frigivning (prop. 2018/19:77) träder i kraft, vilket är den 1 juli 2020.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte lett till några motionsyrkanden eller andra invändningar under utskottsbehandlingen. Utskottet anser att regeringens lagförslag är ändamålsenligt utformade och att de bör antas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:119 Internationellt samarbete om verkställighet av straff anpassas till nya regler i brottsbalken:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.

Härigenom föreskrivs att 19, 20, 22, 25, 26 och 27 §§ lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad för den frigivne är bestämt angående prövotid och övervakningstid i den stat där frigivningen skett skall gälla såsom om frigivningen ägt rum här i riket. Föreskrifter angående den frigivnes åligganden, som meddelats i anslutning till den villkorliga frigivningen, skola, om ej övervakningsnämnden förordnar annat, äga tillämpning. I övrigt skall, om ej annat föreskrives nedan, tillämpas vad i svensk lag i allmänhet är stadgat om villkorlig frigivning; dock må prövotiden ej förlängas.

Förklaras här i riket den villkorligt medgivna friheten helt eller delvis förverkad, skall verkställighet här ske av vad som förverkats, omvandlat till fängelse på lika lång tid.

Beslutas i Danmark, Finland, Island eller Norge ändrade bestämmelser med avseende å den villkorliga frigivningen eller förverkande av den villkorligt medgivna friheten, skall beslutet äga giltighet här i riket.

*Föreslagen lydelse*19 §¹

Det som är bestämt om prövotid och övervakningstid i den stat där frigivningen skett ska gälla på samma sätt som om frigivningen skett i Sverige. De föreskrifter angående den frigivnes skyldigheter som har meddelats i anslutning till den villkorliga frigivningen ska gälla, om inte Kriminalvården beslutar något annat. I övrigt ska vad som gäller enligt svensk lag om villkorlig frigivning tillämpas, om inget annat anges i denna lag. Prövotiden får dock inte förlängas.

Om den villkorligt medgivna friheten helt eller delvis förklaras förverkad i Sverige, ska verkställighet ske här av vad som förverkats, omvandlat till fängelse på lika lång tid.

Beslutas i Danmark, Finland, Island eller Norge ändrade bestämmelser angående den villkorliga frigivningen eller förverkande av den villkorligt medgivna friheten, ska beslutet gälla i Sverige.

¹ Senaste lydelse 1979:683.

20 §²

Uppkommer här i riket fråga om åtgärd med avseende å villkorlig frigivning, som beslutats i Danmark, Finland, Island eller Norge och beträffande vilken övervakning anordnats här, men finnes frågan lämpligen böra prövas i den stat, där frigivningen skett, må övervakningsnämnden eller, när den dömda övertygats om annat brott, domstolen hänskjuta frågan till behörig myndighet i nämnda stat.

Om det, när övervakning anordnats i Sverige, finns anledning att vidta en åtgärd under villkorlig frigivning som beslutats i Danmark, Finland, Island eller Norge, får Kriminalvården eller, när den dömda dömts för ett annat brott, domstolen hänskjuta frågan till behörig myndighet i den stat där frigivningen skett om det bedöms lämpligare att frågan prövas där.

22 §³

Övervakning av den, som här i riket villkorligt frigivits efter avtjänande av fängelse, må överflyttas till Danmark, Finland, Island eller Norge.

Beslutas i den andra staten ändrade bestämmelser med avseende å den villkorliga frigivningen, skall beslutet äga giltighet här i riket.

Ändå att övervakningen överflyttats, må åtgärd i fråga om den villkorliga frigivningen beslutas här i riket, såframt den frigivne här övertygas om annat brott eller behörig myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge till svensk myndighet hänskjuter ärende om sådan åtgärd. Sålunda hänskjuter ärende upptages av den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs vid tiden för överflyttningen.

Övervakning av den som villkorligt frigetts i Sverige får överflyttas till Danmark, Finland, Island eller Norge.

Beslutas i den andra staten ändrade bestämmelser avseende den villkorliga frigivningen, ska beslutet gälla i Sverige.

Även om övervakningen överflyttats får åtgärd i fråga om den villkorliga frigivningen beslutas i Sverige, om den frigivne döms i Sverige för ett annat brott eller om behörig myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge hänskjuter ett ärende om sådan åtgärd till en svensk myndighet. Ett sådant hänskjuter ärende tas upp av Kriminalvården. Kriminalvården ska överlämna ett ärende som myndigheten inte själv är behörig att besluta om till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs eller kunde ha drivits vid tiden för beslutet om överflyttning.

25 §⁴

Framställning om verkställighet enligt 1 eller 5 § eller om anordnande av övervakning enligt 10 eller 17 § prövas av Kriminalvården.

² Senaste lydelse 1964:548.

³ Senaste lydelse 1983:245.

⁴ Senaste lydelse 2005:968.

Framställning med stöd av denna lag om verkställighet eller om anordnande av övervakning i Danmark, Finland, Island eller Norge göres av Kriminalvården i fall som avses i 3 och 8 §§ samt av övervakningsnämnden i fall som avses i 15 och 22 §§.

Framställning med stöd av denna lag om verkställighet eller om anordnande av övervakning i Danmark, Finland, Island eller Norge görs av Kriminalvården i fall som avses i 3, 8 och 22 §§ och av övervakningsnämnden i fall som avses i 15 §.

26 §⁵

Kriminalvårdens beslut enligt denna lag överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Kriminalvårdens och domstols beslut gäller omedelbart om inte annat förordnas.

Kriminalvårdens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Kriminalvårdens beslut enligt 20 § får dock inte överklagas. Kriminalvårdens och domstolens beslut gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

27 §⁶

Övervakningsnämndens beslut om framställning enligt 15 § första stycket eller 22 § eller om förklaring som avses i 19 § andra stycket får överklagas till tingsrätten i den ort där övervakningsnämnden är belägen. Detsamma gäller övervakningsnämndens beslut med stöd av 19 § första stycket om omhändertagande enligt 26 kap. 22 § brottsbalken. Överklagandet ska ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då den dömde fick del av beslutet. Vid överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Övervakningsnämnden ska dock inte vara part i domstolen.

Övervakningsnämndens beslut om framställning enligt 15 § första stycket eller om förklaring som avses i 19 § andra stycket får överklagas till tingsrätten i den ort där övervakningsnämnden ligger. Överklagandet ska ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då den dömde fick del av beslutet. Vid överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Övervakningsnämnden ska dock inte vara part i domstolen.

Övervakningsnämndens beslut som avses i denna paragraf gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

⁵ Senaste lydelse 2005:968.

⁶ Senaste lydelse 2010:614.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet

Härigenom föreskrivs att 11–14, 24 och 26 §§ lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Föreskrift om prövotid för den dömda och om hans åligganden under denna tid, som följer av domen eller av särskilt beslut som under prövotiden har meddelats i den främmande staten, gäller här i landet, om motsvarande föreskrift skulle ha kunnat meddelas eller eljest skulle ha kunnat gälla enligt svensk lag. I den mån så ej är fallet, skall föreskriften jämkas av övervakningsnämnden. Sådan jämkning får dock ej innebära att föreskriften skärps.

En föreskrift om prövotid för den dömda och om vad som ska gälla för honom eller henne under denna tid, som följer av domen eller ett särskilt beslut som under prövotiden har meddelats i den främmande staten, gäller här i landet om motsvarande föreskrift skulle ha kunnat meddelas eller annars skulle ha kunnat gälla enligt svensk lag. Om så inte är fallet, ska föreskriften jämkas. Jämkning beslutas av övervakningsnämnden i de fall som avses i 2 § första stycket 1 a och av Kriminalvården i de fall som avses i 2 § första stycket 1 b. Jämkningsen får inte innebära att föreskriften skärps.

12 §

I den mån annat ej följer av domen eller särskilt beslut som har meddelats i den främmande staten, skall den dömda under prövotiden stå under övervakning. Bedöms övervakning ej längre vara erforderlig, skall förordnas om dess upphörande. Så länge prövotiden varar, får den dömda, när det finns skäl till det, ånyo ställas under övervakning. Beslut som nu avses meddelas av övervakningsnämnden.

Om inget annat följer av domen eller ett särskilt beslut som har meddelats i den främmande staten ska den dömda under prövotiden stå under övervakning. Bedöms övervakning inte längre vara nödvändig ska den upphöra. Så länge prövotiden varar får den dömda, när det finns skäl till det, på nytt ställas under övervakning. Beslut i fråga om övervakning fattas av övervakningsnämnden i de fall som avses i 2 § första stycket 1 a och av Kriminalvården i de fall som avses i 2 § första stycket 1 b.

Meddelas i den främmande staten beslut som innebär att kriminalvården i frihet skall upphöra, äger beslutet giltighet här.

Meddelas i den främmande staten beslut som innebär att kriminalvården i frihet ska upphöra, gäller beslutet här.

13 §¹

I fråga om kriminalvården under prövotiden tillämpas *i övrigt* 26 kap. 12–18 §§ brottsbalken.

Föreskrift enligt 26 kap. 15 § brottsbalken får *dock ej* innebära skärpning i förhållande till vad som bestämts i den främmande staten.

I fråga om kriminalvården under prövotiden tillämpas 26 kap. 11, 13–18 §§ och 19 § första stycket och 28 kap. 6 a § brottsbalken.

En föreskrift eller ett beslut enligt 26 kap. 16 eller 17 § eller 28 kap. 6 a § brottsbalken får *inte* innebära en skärpning i förhållande till vad som bestämts i den främmande staten.

14 §²

Om den främmande staten begär upplysning om hur den dömde har *förhållit sig* under prövotiden, *skall* Kriminalvården lämna upplysning om detta.

Begår den dömde nytt brott och döms han under prövotiden av svensk domstol för brottet till påföljd som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 lagen (1998:620) om belastningsregister, *skall* Kriminalvården *sörja för att* den främmande staten *underrättas* om domen.

Har den dömde i annat fall än som avses i andra stycket allvarligt åsidosatt sina *åligganden* och *finner övervakningsnämnden på grund av detta påkallat att åtgärd i fråga om den ådömda påföljden beslutas av myndighet i den främmande staten, skall nämnden anmäla detta till Kriminalvården. Kriminalvården skall sörja för att den främmande staten underrättas om en sådan anmälan.*

Om den främmande staten begär upplysning om hur den dömde har *skött sig* under prövotiden, *ska* Kriminalvården lämna upplysning om detta.

Om den dömde *begår ett nytt brott och döms han eller hon* under prövotiden av svensk domstol för brottet till påföljd som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 lagen (1998:620) om belastningsregister, *ska* Kriminalvården *underrätta* den främmande staten om domen.

Har den dömde i annat fall än som avses i andra stycket allvarligt åsidosatt sina *skyldigheter* och *bedömer Kriminalvården, i ett fall som avses i 2 § första stycket 1 b, att det finns anledning för* den främmande staten *att besluta om åtgärd med anledning av påföljden, ska* Kriminalvården anmäla detta till den staten.

Om övervakningsnämnden, i ett fall som avses i 2 § första stycket 1 a, bedömer att det på grund av den dömdes allvarliga misskötsamhet finns anledning för den främmande staten att besluta om åtgärd med anledning av påföljden, ska nämnden anmäla detta till

¹ Senaste lydelse 1983:247.

² Senaste lydelse 2005:975.

Kriminalvården. Kriminalvården ska underrätta den staten om nämndens anmälan.

24 §³

Beslutas i den främmande staten ändrade föreskrifter om vad den dömde *har att iaktta* under prövotiden eller tiden för vård utom anstalt, *har beslutet giltighet här i den mån* motsvarande beslut skulle ha kunnat meddelas enligt svensk lag och beslutet *ej* innebär skärpning för den dömde i förhållande till vad som har bestämts *här i landet*.

Sedan kriminalvården överflyttats, får åtgärd i fråga om den *å dömda* påföljden beslutas *här i landet* endast om den dömde *har övertygas* om annat brott eller behörig myndighet i den främmande staten *hit* hänskjuter ärende om sådan åtgärd. *Hänskjutet* ärende *upptas av den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde kriminalvården bedrevs vid tiden för överflyttningen*.

Upphör den dömde att ha hemvist i den främmande staten, kan Kriminalvården *förordna* att verkställighet i den staten inte längre *skall äga rum*. Görs inte framställning om verkställighet av domen i annan främmande stat i samband med detta, *skall* Kriminalvården *förordna* att verkställigheten *skall återupptas här i landet*.

Beslutas i den främmande staten ändrade föreskrifter om vad *som ska gälla för* den dömde under prövotiden eller tiden för vård utom anstalt, *gäller* beslutet i *Sverige* om motsvarande beslut skulle ha kunnat meddelas enligt svensk lag och beslutet *inte* innebär skärpning för den dömde i förhållande till vad som har bestämts i *Sverige*.

Sedan kriminalvården i *frihet* överflyttats, får åtgärd i fråga om den *ut dömda* påföljden beslutas i *Sverige* endast om den dömde *döms i Sverige för ett* annat brott eller behörig myndighet i den främmande staten hänskjuter *ett* ärende om sådan åtgärd *hit*. *Ett sådant hänskjutet* ärende *tas upp av Kriminalvården*. *Kriminalvården ska överlämna ett ärende som myndigheten inte själv är behörig att besluta om till den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs eller kunde ha bedrivits vid tiden för beslutet om överflyttning*.

Upphör den dömde att ha hemvist i den främmande staten, kan Kriminalvården *besluta* att verkställighet i den staten inte längre *ska ske*. Görs inte framställning om verkställighet av domen i *en* annan främmande stat i samband med detta, *ska* Kriminalvården *besluta* att verkställigheten *ska* återupptas i *Sverige*.

26 §⁴

Kriminalvårdens beslut i frågor som avses i 10 §, 21 § första stycket, 24 § tredje stycket eller

Kriminalvårdens beslut i frågor som avses i 10 §, 21 § första stycket, 24 § tredje stycket eller

³ Senaste lydelse 2005:975.

⁴ Senaste lydelse 2010:619.

25 § andra stycket överklagas till regeringen. *Mot annat beslut av Kriminalvården enligt denna lag får talan inte föras.*

Om den dömda, i fall då begränsad verkställighet har anordnats här i landet, inte är nöjd med en övervakningsnämnds beslut om prövotid, övervakning, föreskrift, varning eller anmälan enligt 14 § tredje stycket, får han eller hon överklaga beslutet till tingsrätten i den ort där övervakningsnämnden är belägen. Överklagandet ska ges in till övervakningsnämnden. Klagotiden räknas från den dag då den klagande fick del av beslutet. Vid överklagande gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden. Övervakningsnämnden ska dock inte vara part i domstolen.

Övervakningsnämndens beslut enligt andra stycket gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

I fråga om beslut som avses i 26 kap. 12 § andra meningen eller 13 § andra meningen brottsbalken tillämpas 37 kap. 7 § samma balk. En övervakningsnämnds beslut i en sådan fråga får inte överklagas.

25 § andra stycket *får* överklagas till regeringen. *Kriminalvårdens beslut i andra frågor enligt lagen får inte överklagas.*

I fråga om Kriminalvårdens och övervakningsnämndens beslut enligt brottsbalken gäller 37 och 38 kap. brottsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 3 kap. 12–14 §§ och 4 kap. 2 § lagen (2015:650) om erkännande och verkställighet av frivårdspåföljder inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Sedan domen på frivårdspåföljd har erkänts i den andra medlemsstaten, får följdbeslut meddelas i Sverige endast om den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten har återfört behörigheten att meddela sådana beslut hit.

Kriminalvården ska överlämna ett ärende om följdbeslut till

Kriminalvården ska överlämna ett ärende om följdbeslut *som myndigheten inte själv är behörig att besluta om*, till

1. den övervakningsnämnd inom vars verksamhetsområde övervakningen bedrevs eller kunde ha bedrivits vid tiden för beslutet om översändande enligt 2 §, om domen avser fängelse i de fall den dömde villkorligt frigetts eller skyddstillsyn, eller

2. åklagare, om domen avser villkorlig dom.

3 kap.

12 §

Om *den* skyldighet som den dömde *ska iaktta* enligt domen på frivårdspåföljd är oförenlig med de *åligganden* som följer av eller de möjligheter att meddela föreskrifter som finns i 26 kap. 13–15 §§ och 28 kap. 2 a § brottsbalken, ska Kriminalvården anpassa skyldigheten.

Om *en* skyldighet som den dömde *har* enligt domen på frivårdspåföljd är oförenlig med de *skyldigheter* som följer av eller de möjligheter att meddela föreskrifter som finns i 26 kap. 11 och 14–17 §§ *eller i* 28 kap. 2 a och 6 a §§ brottsbalken, ska Kriminalvården anpassa skyldigheten.

Den anpassade skyldigheten ska så nära som möjligt motsvara det som bestämts i domen på frivårdspåföljd. Anpassningen får inte innebära att skyldigheten blir strängare än den ursprungliga skyldigheten.

13 §

Verkställigheten av domen på frivårdspåföljd, i enlighet med verkställbarhetsförklaringen, ska påbörjas när beslutet enligt 9 § fått laga kraft.

Vid verkställigheten tillämpas 26 kap. 11–18 §§ och 28 kap. 2 a § tredje stycket och 5 a § brottsbalken. För verkställigheten gäller även 37 och 38 kap. brottsbalken *i tillämpliga delar*.

Vid verkställigheten tillämpas 26 kap. 11–18 §§ och 19 § första stycket och 28 kap. 2 a § tredje stycket, 5 a, 6 a och 7 §§ brottsbalken. För verkställigheten gäller även 37 och 38 kap. brottsbalken.

14 §

Om den dömda allvarligt har åsidosatt den skyldighet som följer av verkställbarhetsförklaringen och det kan antas att den dömda inte kommer att låta rätta sig genom någon åtgärd som kan vidtas enligt 13 § andra stycket, ska övervakningsnämnden anmäla detta till Kriminalvården.

Kriminalvården ska efter en sådan anmälan återföra behörigheten att meddela följdbeslut till den andra staten.

Om den dömda allvarligt har åsidosatt den skyldighet som följer av verkställbarhetsförklaringen och det kan antas att den dömda inte kommer rätta sig genom någon åtgärd som kan vidtas enligt 13 § andra stycket, ska Kriminalvården återföra behörigheten att meddela följdbeslut till den andra staten.

Om övervakningsnämnden är den instans som har behörighet att pröva frågan om åtgärder vid misskötsamhet ska dock Kriminalvården återföra behörigheten att meddela följdbeslut först sedan nämnden anmält till Kriminalvården att förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda.

4 kap.

2 §

Kriminalvårdens beslut får överklagas endast om myndigheten har

1. prövat om en dom på frivårdspåföljd enligt 2 kap. 2 § bör sändas över till en annan *medlemsstat* för erkännande och verkställighet där,

2. prövat om ett beslut om att sända över en dom till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet bör upphävas enligt 2 kap. 6 §,

3. prövat om ett medgivande bör lämnas enligt 3 kap. 2 § första stycket 2 till att en dom på frivårdspåföljd sänds över till Sverige,

4. prövat om en verkställbarhetsförklaring bör meddelas enligt 3 kap. 9 §, eller

5. prövat om en verkställbarhetsförklaring bör upphävas enligt 3 kap. 15 § första stycket 3.

Beslut enligt första stycket 1 och 2 överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den övervakningsnämnd som anges i 2 kap. 5 § är *belägen*. Beslut enligt första stycket 3–5 överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömda är folkbokförd.

Om behörig tingsrätt saknas för ett överklagande, prövas överklagandet av Stockholms tingsrätt.

Kriminalvårdens beslut *enligt denna lag* får överklagas endast om myndigheten har

1. prövat om en dom på frivårdspåföljd enligt 2 kap. 2 § bör sändas över till en annan *medlemsstat* för erkännande och verkställighet där,

2. prövat om ett beslut om att sända över en dom till en annan medlemsstat för erkännande och verkställighet bör upphävas enligt 2 kap. 6 §,

3. prövat om ett medgivande bör lämnas enligt 3 kap. 2 § första stycket 2 till att en dom på frivårdspåföljd sänds över till Sverige,

4. prövat om en verkställbarhetsförklaring bör meddelas enligt 3 kap. 9 §, eller

5. prövat om en verkställbarhetsförklaring bör upphävas enligt 3 kap. 15 § första stycket 3.

Beslut enligt första stycket 1 och 2 överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den övervakningsnämnd som anges i 2 kap. 5 § *ligger*. Beslut enligt första stycket 3–5 överklagas till den tingsrätt inom vars domkrets den dömda är folkbokförd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.

4 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 28 kap. 8 och 9 §§ brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

8 §¹

Har den dömda allvarligt åsidosatt sina *åligganden* och kan *det* antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, *skall* nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen *skall* undanröjas. Även utan framställning från nämnden får sådan talan väckas, om den dömda i fall som avses i 6 a § första stycket allvarligt har åsidosatt sina *åligganden* enligt den behandlingsplan som gäller för honom.

Talan *skall* anhängiggöras före prövotidens utgång.

Om den dömda allvarligt *har* åsidosatt sina *skyldigheter* och *det* kan antas att sådana åtgärder som övervakningsnämnden får vidta blir utan verkan, *ska* nämnden begära att åklagare vid domstol för talan om att skyddstillsynen *ska* undanröjas. Även utan framställning från nämnden får sådan talan väckas, om den dömda i *ett* fall som avses i 6 b § första stycket allvarligt har åsidosatt sina *skyldigheter* enligt den behandlingsplan som gäller för honom *eller henne*.

Talan *ska* anhängiggöras före prövotidens utgång.

9 §²

Om skyddstillsynen undanröjs, ska rätten bestämma en annan påföljd för brottet och då ta skäligen hänsyn till vad den dömda har undergått till följd av domen på skyddstillsyn samt till böter eller fängelse som dömts ut enligt 2 eller 3 §. I ett sådant fall får rätten döma till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Har uppgift som avses i 2 a § andra stycket eller 6 a § första stycket lämnats i domen ska rätten, om den dömer till fängelse, beakta detta när straffets längd bestäms.

Om det inte finns tillräckliga skäl för att undanröja skyddstillsynen, får rätten i stället besluta om åtgärd som avses i 7 §. En sådan åtgärd får inte beslutas efter prövotidens utgång.

Om skyddstillsynen undanröjs, ska rätten bestämma en annan påföljd för brottet och då ta skäligen hänsyn till vad den dömda har undergått till följd av domen på skyddstillsyn samt till böter eller fängelse som dömts ut enligt 2 eller 3 §. I ett sådant fall får rätten döma till fängelse på kortare tid än vad som är föreskrivet för brottet. Har uppgift som avses i 2 a § andra stycket eller 6 b § första stycket lämnats i domen ska rätten, om den dömer till fängelse, beakta detta när straffets längd bestäms.

¹ Senaste lydelse 1988:942.

² Senaste lydelse 2016:491.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2020.